

Plymouth Pa. 14 Rugsejo.

Kaip mes nenorėtumėm išvengti bergėdžių vaidų ir asabiszkumų mūsų laikraszeziūse, vienok to padaryti neįstengiamė, nenorime, visūmeniszkus reikalus paverčiame į asabiszkus ir su didžiausiu įnirsimu vedame tarp savės bergėdžių kovą. Nū kovos atsisakyti negalime, nors pirmiaus būvome apsiėmę tylėti ir prieszui visai neatsiliepti, ir priversti esame vartoti lygius ginklus atsigynimui, su kokiais prieszas užpūla. Mes kalbame apie visūmeniszkus reikalus ir vieszus, kurie lytisi visūmenės, kuriūs visūmenė turi žinoti, kas yra laikraszezių pareiga visūmenei praneszti. Tokiamė praneszime pakliun ir ypatą kartą, kuri yra pryszakyje visūmenės ir turi atsakyti už savo darbus. Mes kalbame apie visūmenės reikalus, jos gerovę, nepaisydami aut ypatų, kurios tokiūse reikalūse tampa užgautos. Toksai asabiszkas užgavimas, nepatinka užgautojo lūmos draugams ir isz to kyla karė.

„Garsas“ 34 num. mus mokina kaip turime raszyti apie kuningus, parapijas. Jam didei nepatiko mūsų nurodymias 33 num. „Vienybės“ „Kuningija ir Katalikystė“, kur nurodėmė kelią dėl iszvengimo taip vėlemų parapijinių vaidų. Net pats „Garsas“ nenorėdamas pritaria mums, kad kuningas nereiszkia tą patį ką tikėjimas, bet už savo principą laiko apginti nedorus kuningus, nors jie yra verti visu vien iszpeikimo. Bent iki sziolei mes dar nematėme kad „Garsas“ butu nupeikęs netikusius kuningus, kurių ypacz Amerikoje nestokūja. Girdi, imkime angliszkūse, vokiszkūse, prancuziszkūse laikraszeziūse apraszimus apie kunin-

ly negu anglai, vokiecziai ir prancuzai, bet nelaimė, vietoje idealo mūsų kuningai pūla purvynan vienas po kito, o mes negalime sulaukti nū jų idealų („Garsas“ pirmiaus raszė, kad raszymus apie kuningus ir parapijas paliktumėm svetimtaucziams!). Kur mes nepasikreipsime tai tų idealų dovanai jieszkosime tarp mūsų kuningų, su labai mažu iszėmimu. „Garsas“ nurodo, kad tokie tikt nedorais kuningais yra, kurių neužkenčia Petras arba Jūzas, o jie būvę geri, kol pylė į kiesznius. Bet dėlko mums apgarsinus kuningo nedorybes taip aiszskias ir teisingas, Autanas su Miku pagundėaną kad mus už taję „melagystę“ apskustu į sudą. Pas mūsų kuningus engimas žmonių yra taip susivienijęs kaip vienas kunas. Užgauki vieną, tūj sudreba visi. Bet kodėl jie taip nesielgia, kad mes apie jūs tylėtumėm nors arba galėtume jūs pagirti. Dėlko nėra pas jūs to idealo kad užsipelnyti garbę nū visūmenės? Piktai darzyti o garbės už tai geisti gali tiktai despotai. Mums labai nemielu yra raszyti apie kuningus, bet kad jie yra mums aut kelio, negalime jų aplenkiti. Nū tolesnio raszymo apie peiktinus kuningų darbus, prigul nū paczių kuningų, kiek jie suteiks medegos, mes apgarsinsime visai nepaisydami nei asabiszkumų.

„Garsas“ labiausiai ant mus užpūla, buk mes neteisei nuplėszę velionio kun. A. Burbos garbę, kuris „koks buvo isz pradzių, toks pasiliko iki smerties“. — „Kersztininkai atsiekė, ko norėjo: įvarė kuningą į grabą“.

Ką velionis kun. Burba padarė gero, tai mes ir niekas neįstengs to užginti, nors „Garsas“ tą mums užgina, bet ve-

cziai melūja, kad toks pasiliko iki smerties. Ką velionis padarė gero, sakėme gerai, bet kas buvo negerai, tai negalime vadinti to geru. Kas velionį graban nuvarė, tai te pasirupina „Garsas“ isztirti. Mes sakome, kad tą padarė ilgi-ilgi liezuviai „szunelių“ kurių nei vienam kuningui nestokūja. O antrą, velionis numirė, kad jo mirtis atėjo. Mes po mircziai velionio apsiėmėm tylėti, bet „Garsas“ mus traukė už liezuvio ir turėjome apsiėmimą sulauzyti. Abelnai jau „Garsas“ neįstengs uždengti peiktinus kuningų darbus, nes neturi nei kiek tame pamato. Mums-gi apie tai raszyti paeis nū to, kiek jie suteiks medegos

Paszalpai užsitarnavusio rasztininko, paaukavo:

Isz Spring Valley, Ill.

M. Bendorius	—50
J. Misiunas	—50
Mat. Merevezia	—25
A. Tamulinas	—25
A. Vienbyskis	1—
J. Latoza	—50
V. Gilbut	—25

\$3,25

Nū Selimo	1—
J. Makauckas Elizabeth,	1—

Isz Lietuvos.

— *Griszkabudis.* (Naumiesczio pav. Suvalkų gub.) Dieną 8 Rugpjuczio szio meto; Griskabudis bažnyczioje ėmė auksinį szliubą, sukaktuvių 50 metų moterystėje, gyventojai kaimo Žalvėderių, Smylgiai. Jų sunus, kuningas Smylgius, dabarnyksztis kamendorius Plokszeziūse, tą szliubą, kaip sviete retai atsitinkantį, pasirupino iszkilmingai apvaiszszioti, nes apart giminių sukviētė ant tos dienos daugias kaip porą desėtkų kuningų, kurie užgiedojo prie altoriaus vienbalsiai „Veni Creator“.

dėl jisai, ir gimės ir užaugės prie tos paczios bažnytelės Lietuvoje, ir patsai lietuviu budamas visados rėkauja laike miszių szv. szventomis dienomis vis dar senovės paprocziu: „Przyjmij Boże“, „Kwała Boga“, „Wieżę w Boga“ ir t. t. Arba vėl kaip kada sumislyjės užspięs giesmę „Aniela strózu“, tai suvis iszrodo, kad žmogus esi ant kokio teatro o ne bažnyczioje. Mesk brolau tą negražų paprotį o giedok mums giesmes nors isz kantiezkų — lietuviszkas, nes mus parapijo lenkų nei ant vaisto nerasi. To tavęs szirdingai praszau vardu visų parapijonų.

Netikėti atsitikimai pakviētė manę į Griskabudzio valstiszką sudą. Nuvykęs ir atlikęs rėikalą sude, iszėjęs isz ten, užtropijau ant labai gražaus pokilio. Buvo tai susirinkimas ukininkų Griskabudzio kaimo ir smagus jų snekėsis po skanaus nugėrymui monopolinės dovanai. Mat, Griskabudzio prabaszczius, Marma, tarp kitų daugelio svietiszkų geidavimų, užsimanė gauti nū valdzios daleidimų laikyti szaudyklę dėl medzioklės.

Pagal įstatus valdzios iszgauti tokį daleidimą turi tiesas tiktai tasai, kuris (arba kad ir nusirandavojęs medzioklę) turi ne menkias kaip 150 margų žemės. O kad mus prabasztelis nors laukų turi gana, bet neturi ant savo vardo užsiraszės nė pusės margo, tad gubernatorius jo praszymą atmetė, pakolei nepristatys davadus savasties arba nurandavotą dėl medzioklės paskirtą skaitlių margų žemės, pagal minėtus augszcziau įstatų rėikalauamus.

Tat ir tą dieną pagal praszymą prabaszcziaus, szaltiszius sukviētė visus kaimo ukinin-

prabaszeziui. Uz tūs tai paraszus prabaszeziaus paaukavo keletą musztinių ir kėlė Griskabudžio ukininkai pokilį.

Pragerę gantus ant to prabaszeziaus piningus, daugelis paskni pridėjo dar ir isz savo kiseniaus. Kada jau jų makaulė įkaito, prasidėjo višokios kalbos, vieni tyeziojosi ir szidijo isz prabaszeziaus teuzmanymo, kiti vėl jį užtarė.

Paklausęs dėlto valandėlę jų kalbų, ir pamislyjęs, jei-gu jau tiktai tiek-tė atnesz naudos ta prabaszeziaus medžioklė ir lakstymas po laukus su ta szaudykle, kiek atneszė pirmutinis žingsnis tame dalyke ant szio pokilio, tai jau geriau padarytu prabasztėli-medžiodamas neapszviestu žmonelius ir jūs pamokintu, kaip reik ant svieto gyventi.

Griskabudyje nū nekurio laiko vienas ponelis uždėjo aptieką. Po uždėjimui aptiekos apsigyveno ir daktaras. Priesz uždėjimą jos ir po tam, apart daktaro, gyveno ir pelczerius. Isz tūdviejų žmonių prie minėtos aptiekos apsigyvenusių, žmonės aplinkinių kaimų turėjo didelę naudą užpūlus ligai. Pereitą vasarą pasimirė ir vienas ir antras. Dabar Griskabudžio apielin-kė likosi be daktariskos pagelbos. Viliūsi kad garbingi daktarai, ypacz lietuviai, iszgirdę szia naujieną, teiksis pas mus apsigyventi; kaip regis dūnos nestokūs, nes savasis tarp savųjų gražų sav buvį gali turėti — geresnį negu Gudijoi.

Sparva.

Seinai. Pradžioje Liepos mėnesio, pasibaigus mokslo metui, vyskupas suteikė klierikams szventinimus. Vienūs iszventė ant dijakonų, kitūs ant kuningų. Ant tų szventinimų buvo paszauktas, gyvenantis prie brolio Bartininkūsė, ir klierikas Bulviezius, kuris, kaip žinome, pernai tam laike buvo iszvaziavęs įsi-

szventyti į Varsavą ir tenais nabagą buk už lietuvystės reikalus Vonseckio nagai pacziupinėjo: tenai jį suaresztavojo ir palaikęs porą mėnesių Kalvarijos kalėjime paleido, broliui pasiranczijus. Gavęs žinę tasai klierikas, kad jau vyskupas jį szaukia prie iszszventinimo, su linksma szirdžia nuvyko į Seinus.

Paszventus vyskupui ant dijakono, regensas Giedraitis jam apreiszkė, kad galis grįžti vėl pas brolių, nes ant kuningo neszvesęs patolei, pakol nepasibaigenti prova jo apkaltinimo.

Vyskupas jį szaukdamas davė žinę, kad szvęsęs ant kuningo, bet kad iszventes tiktai ant dijakono sustabdė tolesnį szventinimą, tai ne žine, ar vyskupas pabugo, ar kita kokia priezastis atsitiko?

Girdėti sznabzdant, kad regensa Giedraitis buvo priezasczia sustabdymo iszventinimo. Ar-gi tai taip greitai butų galėjus sutrupėti garsi isz pradžių vyskupo *patvaldytė* ir butų pasidavęs *itekmei szalininkų?*..... Jeigu taip, tai labai apgailėtina!!!

Uzstojus, Rugsjuczio mėnesiui nustojo lietus ir dabar yra graži pas mus pagada, per ką javus sausus ir gausius gabeuam į klūnus. Tokių vaisių kaip szj metą, menkai kas pamena. Abelnai viskas užaugo, tiktai atsiradus szviežių rugių, prekės vėl nupūlė po senovei. Szėpelis pusantro rublio.

Dzukas.

Dzukija. Nū vyskupo Straszinskio gadynės beveik į visas bažnycias Dzukijos Seinų dijecezijos tapo įvesta lenkiskakalba, suvis nesuprantama mūsų žmonėms: giesmės, pamokslai, poteriai ir sziaip viskas bažnyčioj' buvo atliekama lenkiskai. Žmonės eidavo į bažnycią, klausydavo pamokslų, ale nieko nesuprasdavo; poterius kalbėdavo len-

kiskai ale patys nežinojo, ką kalba. Tas lenkavimas žmonių daug pikto padarė, nės kliudė jų apszvietimą.

Dabar jau atėjo laimingesnė valandėlė, nes dzukai pradėjo skaityti lietuviszkas knygas ir laikraszezius, o sykiu ir lietuviszkas susipratimas pas jūs jau augsztai pakilo. Dzukas, apskritai sakant, yra tai karsztas žmogus ir jeigu jis persiims koku nors dalyku, tai kariaus už jį iki ant savo pusės neapstatys. Tą ju karsztumą parodo labai aiszkiai vaidai su miesezionimis Lazdijų bažnyčioj už lietuviszkas giesmes. Lazdijų parapija yra grynai lietuviszka; pacziame Lazdijų miestelyje yra apie keli miesezionys, kurie taipogi yra lietuviai, nes ir jų pravardės daugiau lietuviszkos ir jie patys visi moka lietuviszškai sznekėti; ale tikt ten nelabėlis Leonas Visznievskis isz Rumbonių sugundė jūs pakelti maisztą bažnyčioj laike dievmaldystės. Miesezionys, paklausę to judosziaus — iszgamos, muszėsi apie du nedėldieniu bažnyčioj' su parapijonimis laike miszių szv. ir viską praloszė. Dabar Lazdijų bažnyčioj' viskas atliekama yra lietuviszka, nors miesezionys ir skundėsi utikt gubernatoriui, ale ir da augszeziau.

Daug pikto padaro mūsų žmonėms rasztinyczių arba sudų rasztininkėliai, kurių Dzukijoj' gana apszcziai yra. Jie kūmet visi mūsų kraszte yra žandarams pasidavę; yra tai arsziausi žmonės, pasileidėliai — nedėliai, denuncijantai, kurie ypačiais budais stengiasi, kad tikt žmogų įkasti. Kaip jie ypač mumis pragaiszingi, galima matyti isz pavyzdžių. Szto judoszius Blaževyczia, raštinkas Krosnos valseziaus, kas žin kur sugriebęs kelis numerius „Ukininko“ nunešė žandarams ir apskundė žandaną Milanczių isz Naviniū, buk tas ukinin-

kas prilaikęs lietuviszkus laikraszezius. Atpleszkėjo žandarai isz Suvalkų pas Milanczių, darė krata, ale nieko nepeszė.

Kitas garsus judoszius iszdūtojas Vidugirių sodžiuje (Punsko par.) — Kinaitis; szis pereitą vasarą užskundė žandarams savo susiedą Kriauzlių, buk tas užlaikęs lietuviszkus rasztus. Buvo krata pas Kriauzlių, bet nieko neatrasta. Tas pat Kinaitis užskundė žandarams kitą savo susiedą Joną Pecziulį, buk jis iszpirkęs už 500 r. savo sunų nū kariumenės; žandarai tyrinėjo ir paėmė minėto ukininko sunų į kariumenę. Kinaitis toks geras žandarams, ale kodėl jis nepasisako jiems, kad jis pats kasnakt po kelis vogtus arklius savo tvartūse prilaiko. Mat vagys, pavogę arklius kur apie Kauną tai ir važiūja tiesiog pas Kinaitį į Vidugirius, nes žino, kad pas jį atras gerą prieglaudą.

Prie žinių isz Dzukijos galima prikergti dar ir tai, kad Punsko bažnyčioje Lapkriczio mėn. pereitų metų tapo iszlipinti atsiszaukimai: „Broliai Lietuviai“. Tos popieros kybojo ant medžių apie nedėlią ir tai keliose vietose, taip, kad žmonės galėjo, kiek tikt norėjo jūs skaityti. Tikt perėjus nedėliai (sanvaitei), apsziu-rėjo žemskiai, nulupo tūs atsiszaukimus ir nusiuntė į Suvalkus pas žandarų virszininką. Szis sykiu su prokuroro draugu ant tų pėdų atpleszkėjo į Punksą ir tyrinėjo, ar kas neprisipažis prie tų popierų; buvo szauktá daug žmonių, kurie skaitė tūs atsiszaukimus, ale kas jūs prilipdė, tai nežine. Mat ne mulkio darbas: kas prilipdė tas popieras, tai tas neis pasisakyti, kaip tai maskoliai norėjo.

Į kelintą dieną po prilipdy-mo tų atsiszaukimų ir vėl pasirodė prie stulpo popierėlė su lietuviszku paraszu, apskel-

bianti, jūg kas panedėlis į Punkską atvažiuosęs iš Lazdijų felezėris gydyti žmonių, tai kas nori gydytis, gali tomis dienomis atvykti pas daktarą. Prie tos popierėles žemskiai neprisikabino, ale prisikabino tikt vietinio sudo rasztininkas p. Czapllickis, kuris gąsdino žemskius, kad jeigu jie už tai dovanosę, tai jis visą dalyką išvesias ant virszaus. Tokiu budu žemskiai priversti buvo ir tą popierėlę siųsti į Suvalkus. Prie prilipdymo josios prie stulpo prisipažino vietinis aptiekorius p. Saskis-lenkas, kuris sakė: „asz, norėdamas, kad į mano aptieką daugiau žmonių eitų, parasziau popierėlę ir prilipdžiau prie stulpo“. Už prilipdymą p. aptiekorius tapo padūtas į sudą ir nubaustas ant 50 kap.

Szitame atsitikime matome labai pikta širdį rasztininko, kuris taip didei yra parsidavęs maskoliams, kad net savo tautietį lenką aptiekorių kiek galėdamas kanda. Nieko nebus dyvino, jeigu mes atsimjisme, kad p. Czapllickis buvo už rasztininką pas garsų judoszių Aleksą, Liudvinavo sudžią, kuris, kaip skaitytojai „U.“ žino, labai yra garsus savo judosziszskais darbais. S.

(Iš „Ukininko“)

Isz Kitur.

Amerika ir Ispanija. Kraustymas kariaunos nū Kubos ir Porto Rico abiejų szalių eina paakiui ir prieszginiavimų nesiranda jekių. Garlaivis „City of Rome“ iszvežė 1688 ispaniszkus kareivius Ispanijon, kuriūs amerikoniai buvo sugavę ant salos Seavey, N. H. Amerikonams sunkiausiai yra ant Pilipinų. Tenai apart miestų Cavite ir Manilos, visos provincijos yra Aguinaldo rankose. Aguinaldas turi sugavęs 9000 ispaniszku kareivių ir paskutiniame laike

dar pasisekė jam atimti nū ispanų kelis tukstanczius szaudyklių, keles deszimtis kanūlių, daugelį szuvių ir kelis mažus apginklėtus garlaivius. Nors yra karė jau nustojusi, bet pilipiniečiai vis dar užpuldinėja ant ispanų atsikerszydami už pirmesnius jų kanikinimus, ir antra, garbės godumas, pasirodymas svietui kaipo viena pasekminga revoliucija, kuri savo jiegomis apkeitė surėdymą numetė svietimą jungą. Nū amerikonų pasikelėliai reikalauja, kad jiems turi buti pavesti rumai gubernatoriaus o ir kiti Maniloje, kad jie turi pilną tiesą aplink Manilą savo pajiegas laikyti, amerikoniai turi sergėti jų laivynę kokią jie turi ir amerikoniai turi jiems atidūti pusę lobio kurį įgijo Maniloje. Amerikonai apreiszkę pasikelėliams, kad jie pasitrauktu isz Manilos priemiesczyų, nes jiems nesikraustant priversti bus prasikraustyti.

Admiralas Dewey savo pasilaikymą Pilipinūse laiko už labai kritizką ir reikalauja daugiaus kariszku laivų bei kariaunos. Aguinaldas ant 15 dienos szio mėn. keta suszaukti Pilipinų kongresą, kur nutars apie savo reikalus. Aguinaldas turis 67,000 apginklėtų kareivių, o reikale gali statyti ir 100,000 kurie yra gatavi stoti į muszį už nepriegulmystę.

Ispanijos valdzia nutarė siųsti į Pilipinus savo kariszkus laivus su piningais, kad iszpirkti visus ispanus isz pasikelėlių rankų ir jų parsigabenti namon. Ispanijos ministeriai didei nesutinka dėl tarybų su Amerika ir vieni antrus kaltina už pasidavimą Amerikai. Niekaip negali iszrinkti pasiuntinių taryboms su Amerika. Niekas isz augsztesnių urėdninkų neapsiima, bijodami atsakymo už kaltes kitų padarytas.

Sagastos ministerija bene turės pasitraukti nū savo vietų

ir bene Silvela arba Polavieja taps pirmsėdziu ministrų ir rinks naują ministeriją. Laikraszcziams smarkiausiai yra užginta praneszti jeib kokias žinias apie Korto nutarimus.

Pagal tikriauses žines isz Washington'o, visūse susimuszimūse ant Kubos, Porto Rico ir Pilipinūse, amerikoniai nuzudė 33 apicierus ir 231 kareivį. O nū visokių ligų, taip ant salų kaip ir abazūse Amerikos numirė 1,300 kareivių.

Szveicarija. Subatoje 10 dieną Rugsėjo, Genevoje, italizskas anarkistas Luccesi nuzudė su sztilietu Austrijos ciecorienę Elzbieta, turinczią 61 metų. Ciecorienė keliavo po Szveicariją po slaptu vardu ir Szveicarijos prezidentas buvo įsakęs visiems gubernatoriams, kur ji atvyks, sergėtu ją ir palengvintu kelione, ir nedarytu jokių vieszų priėmimų. Į Genevą ciecorienė nuvyko visai netiketai ir antroje valandoje po pietų ėjo tikt su viena palydove ant garlaivio pasivažinėti. Iszėjus isz viesznamio Rivage ant garlaivio, galvaždys apie tai žinojo ir pasislėpęs už medžio laukę ateinant ir priszokęs įsmeigė sztilietą ciecorienės krutinėn, kuri laike vienos valandos numirė.

Galvažudį sugavo. Policijai pasigyrė jisai isz savo darbo ir apreiszkę, kad jis anarkistu esąs jau nū 13 metų savo amžiaus, nekencziąs jokių didzturczyų ir kad kožnas anarkistas taip padarytu kaip jis, tūjaus buzuazija isznyktu isz tarpo žmonijos. Nuzudydams ciecorienę, nors nieku nekaltą, jis norėjęs pagazdinti valdovus. Szveicarijai yra atmestas nuzudymas visokių kaltininkų, dėlto Luccesi pateks ant viso amžiaus į kalinį. Luccesi buvo pasirijęs nuzudyti Orleano kuningaiksztį, bet negalėjo prie ano prisitaikyti ir jo vieto nuzudė ciecorienę. Visos vieszpatystės prisiuntė pasigaileji-

mo telegramus Austrijos ciecoriui, kursai Grūdžio mėnesyje rengėsi apvaikszczioti 50 metines sukaktuves ciecoriavimo.

Kreta. Ant salos Kretos, Turkijoi, vėlei pakilo pjovynės turkų su krikszcziionimis. Turkai nesiganėdina isz visų urėdininkų tenai įstatytų Europos vieszpatysczyų. Candijoi iszpjovę į 800 krikszcziionių o tarp tų apie 100 anglų. Europos vieszpatystės siunczia vėlei savo laivynes prie Kretos. Anglijos pasiuntinys reikalauja atėmimo visokių ginklų nū turkų. Djevad Pasza, turkų kariaunos virszininkas ir gubernatorius rods rupinasi užlaikyti tvarką, bet tikt žodziu. Baszibuzukai plėszia krikszcziionių turtus, degina namus ir kur susitikę užmusza.

Maskolija. Caras iszleidęs pakajaus manifestą, kuris nei jokios įtekmės neįgijo tarp kitų vieszpatysczyų ir kuriam nei-pats netikėjo, dabar visą artileriją paliepė apginklėti naujausiomis greitomis szaudyklėmis. Yrą tai geriausias žingsnys prie iszlaikymo pakajaus. „Novosti“ pranesza, kad Vokietija turėsenti atsiskaiti nū Alzacijos ir Lotaringijos, kuriūdvii provincijos turinczios tapti nepriegulmingomis. Vokietijos laikraszcziai už tai kaltina lenkus, kuriems „Novosti“ tarnauja.

Azija. Kinų vyriausis ministeris Li-Hung-Tschang tapo paleistas isz urėdo dėl per didelės draugystės su Maskolija. Tajj paleidimą parupino Anglija už suteikimą Maskolijai koncesijų Pekin-Hankau gelzkelio, kur pirmiaus buvo iszsiderėjusi Anglija.

Aprika. Anglams pasisekus sumuszti derviszius dabar gena jų vis tolyn. Kariaunos vadas gen-Kitschener su 500 arabiszku raitelių nusivijęs

Khalifa. Anglai padūda, kad derviszių esą užmusztų į 11,000 o anglių tikrai iki 300. Anglai turi sugavę 4000 derviszių.

Dalis darbu.

— *Mt. Carmel, Pa.* Kasyklos Merriam, seniausios ir geriausios, taps uždarytos ant visados dėlei išsibaigimo anglių.

Naujas szaftas pas Beaverdale tapo jau užbaigtas praėjusę sanvaite; gilumo turi 311 pėdų ir 4 slajus gėros anglies. Daugelis dardininkų gaus tenai darbą.

— *Scranton, Pa.* Verpi-nyzioje „Squoit“ tapo 50 merginų atstatytų nū darbo ant keletos sanvaiczių.

— *Hazleton, Pa.* Kalnakasių straikas jau pasibaigė. Kasyklų virszininkai priėmė atgal paszalintąjį darbininką, slovaką, dėl kurio tasai straikas iszkilo. Priegtam kompanija turėjo atsisakyti nū savo paskirto daktaro, kuriam algą nutraukdavo nū darbininkų algos. Dabar darbininkai szauksis tokį daktarą, kokį norės.

— *Pittsburg, Pa.* Kasyklose Ivil ir Catsburg straikas tęsesi tolyn. Kalnakasiai gaudami paszalpą isz „United Mine Workers“ nutarė tol straikūti, kol kompanijos iszpildys jų reikalavimus. Darbininkai reikalauja algos, Chicagoje užgirtos.

— *Chicago, Ill.* Priemies-tyje Hegewisch, vagonų dirbtuveje „Illinois Car & Equipment Co.“ sustaikavo 600 darbininkų reikalaudami padidinimo algos. Virszininkas kompanijos apgarsino, kad daugelis naujų darbininkų yra atėjusių ir reikalauja darbo, kad nepoilgo pradės dirbti ir algą mokėsės tikt tokią, kaip mokėjo.

— *Cleveland, Ohio.* Užveizėtojas kasyklų firmos Hanna Coal Co. pranaszauja, kad nū naujų metų iszkils straikas, kokio dar niekad nebuvo. Ant naujų metų pasibaigia kontraktas padarytas Chicagoje tarp darbininkų ir darbdavių. Kasyklų savininkai keta numazinti po naujų metų algas ant 15—16%, ant ko darbininkai nieku budu nepristos. Kompanijos turi vilti Virginijos kalnakasiūs, kurie neturi jokios organizacijos ir nenori į tokias prigulėti; tokiu budu jie niekados nestraikūs ir uždribsę gerai kitiems sustraikavus.

— *Pana, Ill.* Prezidentas „Penwell Mining Co.“ apgarsino, kad kasyklas atidaręs 12 Rugsėjo ir pranėsę dirbti, bet straikūjanti darbininkai turi apleistu uniją ir dirbti už 25 ct. prie tono anglių. Darbininkai atmetė jo užmanymą reikalaudami 35 ct. už toną ir pripažinimo unijos. Kasyklų savininkai nutarė priimti prie darbo ir baltūsčius žmones, jei tie neprigulės prie unijos, antraip parsigabens jūdūsčius. Kompanija stato didelius namus dėl jūdųjų bandziauninkų. 200 szerifo pagelbininkų sergsiti kasyklas.

— *Hogansburg, N. Y.* Rugsėjo 6 dieną sugriuvo statomas tiltas dėl gelzkelio New York & Ottava ant szv. Lauryno upės. 80 darbininkų su trimis lankais tilto nugriuvo 60 pėdų augszčio į upę. 35 darbininkai prigėrė o kiti suzeisti ir pusgyviai tapo suzvejoti upėje. Upė toje vietoje yra didei sriovi ir paplovė viduryje stovintizius polius.

— *Astoria, Ill.* Vietinės kasyklos tapo uždarytos ant nepaskirto laiko.

— *Birsdboro, Pa.* Geležies liejinyzcia Brooks & Co.

pradės ateinanczią sanvaite dirbti.

— *Pottstown, Pa.* Hope Mill gelezies liejinyzcia po 3 metų stovėjimo pradėjo dirbti.

— *Kansas City, Kansas.* Czionai moters susitvėrė darbininkiszka pagelbine draugyste. Laike sirgimo arba silpnumo, serganti gauna paszalpą ir jos vieta eina kita už ją dirbti.

Isz Amerikos.

Y p a t i n g a s
v i s z t u k a s.

Per dvi angliszkas myles nū Westville, Ill. vieno farmerio vizsta iszperėjo tarp kitų vizstukų su penkioms kojoms. Dvi kojos buvo paprastai savo vietoje, kitos gi dvi buvo užpakalyje ir kryzmais; isz deszines pusės į kairiają o isz kairės į deszinę nuauge, penktoji buvo viduryje tarp tų keturių. Visos 4 kojos buvo su nagais apart penktosios. Vizstukas turėjo trejas dėtis. Gyveno tikt 6 dienas ir lesė krūpas kaip visi viszciukai. Nusibaigus anam, farmerys labai gailavo nes tikėjosi brangiai aną pardūti. *A. Apanaitis.*

L e n k a i k u n i n g o
n e g a u n a.

Iszvažiavus vietiniam lenkų kuningui Lenkijon su 70,000 rublių, vyskupas parapijai nedūda kito kuningo kol parapija neuzmokės vyskupui algos už 4 metus po \$75,00. Kuningas susilupo galybes pinigų nū parapijonų ir neįstengė užsimokėti nei vyskupai algos.

B a i s i n e l a i m e.

New York'o valstijoje važiovo stratkaris su 70 žmonių isz miestelio Cohees į Troy nū piknyko ir važiuojant per gelezinkelį tapo trukio pagautas. Strytkaris su žmonėmis iszlėkė augsztyn ir nupuldamas ant vietos užmuszė 9 žmones o asztūnetą taip suzeidė, kad visi

pasimirė nuvezus į ligonbutį. Sargas stovintis ant gelzkelio mojavęs su likterna prieszai strytkarij, kad apsistotu, bet motormonas to nepatėmyjo ar negalėjo sulaikyti strytkario.

Ž a l t y s v a n d e n y j e.

Profesorius R. Mahl, Chicagoje, chemikas viename institute užsinorėjęs gerti nuėjo į kitą kambarį kuriame vandū buvo. Vandū bėgo isz paipų. Prisileidęs stiklą ir neszdamas prie burnos pamatė vandenyje gyvuną 5 colių ilgą turintį storio arklio valo. Chemiszikai isztirtas tasai žaltys pasirodė esąs „strongulus filaria“, kuris laikosi tikt vandenyje ir patekęs begeriant į vidurius žmogaus ar gyvūlio visados sukelia džiovos ligą ir žmogus arba gyvūlys nudžiusta. Dėlto geriausiai yra visados vandenį pervirinti ir atszaldzius gerti. Verdantis vandū užmusza visokius gyvunus jame užsilai-kanczius ir ligos sėklas.

K a s z t l i g e g r e s i a.

Brooklyn, N. Y. sveikatos užveizda apgarsino visiems gyventojams, kad negertu vandens nepervirinto, nes daugelyje vietų pasirodė kasztligė, kurią užsikreczia tiktai nū vandens, kuriame laikosi karsztinės ligos sėklos. Ypatingai negalima vandens gerti isz balų, ezerėlių ir upelių. Sveikatos užveizda tą isztyrė ant kareivių sugrijusių nū Kubos, kurie gerė vandenį kame rado ir pradėjo karsztlige sirgti. 1885 mete pacziamė Plymouth'e užsiterzsus vandeniui karsztinės sėklomis (baciliais) numirė 130 žmonių. Karsztinės sėklos užsilaiko vandenyje gyvoms iki 3 mėnesių. Atvesimas oro jų neisznaikina.

N o r e j o n u n d i n t i.

New York'e gyvenanti vieną szejmyną ir gerai pasilaukanti, gavo probos siuntinių su vynu isz tulų krautivių. Praėjusę sanvaite gavo taip gi

plėčką su užrasu „Slivovitz“, kurio paragavę tikt po mažą szauksztelį ir neskaniam esant išspjovė, taciaus taip įsirgo, jog su didžiausiu rupescziu daktarų du tapo atgriebti o trecias vargu išzliks. Dėlto atsargiai su visokioms probomis tokių gerųjų reik apsi-eiti. Tasai siuntinys buvo be adreso to, kas jį pasiuntė.

Trumpas

dziaugsmas.

Passaic, N. J. 6 dieną szio mėnesio apšvedė viena pora. O kad tą dieną buvo labai didelis karsztis, tai niekas nevažiavo bažnycion, bet kuningą parvezė į jaunosios namus. Jaunikis atvažiavo iš Newar-ko ir susivincziavojus po dvie-jų valandų nū karszczio pasi-mirė. Vūszviai tūjaus apkei-tė vestuves ant szermenų.

Iš meilės

į Ameriką atbėgo.

Sugarlaiviu „Pennland“ at-plaukė iš Londono pora jau-navedzių, kuriūdu slaptai iš- jamų išbėgo ir kaipo vyras su paczia pasidavė. Vienok ateivių užvezdas išztyrė kad jūdu neapsivedė ir merginą, kuri turi tikt 19 metų dar, ir norėjo gražinti atgal. Jaun-vedziai norėjo namieje apsi-vesti, bet abiejų tėvai to neda-leido, o szitūdu norėdami susi-vienyti išbėgo Amerikon.

\$75,000 už lauzimą
žodžio.

New York'e vienas turtin-gas kontraktierius susizadėjo su 19 metų mergina ir ketėjo apšvesti su ja, bet laikui bė-gant kontraktieriaus meilė at-auszo ir jis pareikalavo nū su-ziedotinės savo dovanų atgal ir ziedo. Mėrgina nieko jam nedavė. Kontraktierius atsi-tolino visai nū jos ir davė at-sakymą, kad jos nevesęs. Jau-noji vienok jį suaresztavojo, pareikalaudama \$3000 kauci-jos ir apskundė į sudą reika-laudama, kad apšvestu su ja arba užmokėu \$75,000 už su-laužymą žodžio.

Baisi eksplozija.

Philadelphijoi vienoje krau-tuvėje valgomų daiktų, kelno-rėje buvo 40 galionų gazolino, kurį dėlei neatsargumo su ži-buriu bus ekspliodavojusi. Nū tos eksplozijos sugriuvo tasai namas iš akmenų ant trijų augsztų ir iš abiejų szalių kaimynų namai. Virszutiniū-se augsztūse buvo gyvenimai ir nėra žinios kiek žmonių smertį rado. Krautuvės savi-ninką ir du jo sūnus atrado užmusztus pas krautuvės duris. Daugelis yra sužeistų.

**Amerikos
veteranai.**

Pagal urėdiszkas žinias pa-einanczias iš Washingtono, Suvienytos Valstijos turi vete-ranų (senų kareivių) 993,714 kuriems per metus išzmoka al-gos \$144,651,879 arba kiek-vienam po \$131,79. Tarp ve-teranų randasi kareivių dar iš 1812 metų. O kiek dar jų privis nū dabartinės karės?

Szventes reikia.

Pagyrimo vertas užmany-mas garbaus mūsų darbininko P. Trupinelio „Vienybės“ 35 N. padūtas, man rodos kiek-vienam mylincziam savo tau-ta lietuviui tie zodziai turi rast pritarimą. Apverktinas yra szia-dien mus padėjimas, jog daug randasi tarpe mus tautie-czių, kurie jokio supratimo dar neturi apie savo tautiszkus rei-kalus. Neturim mes da tokios tautiszkos szventės, kurioje su-sirinkę galėtume išzirsti nū prakilnesnių mūsų tautiecių išzaiszkinią tautos judėjimo, ir czia augusios jaunūmenės szirdise sukurti meilę link sa-vo tautos, savo meilingiausios motinos Lietuvos. Rupinki-mės broliai kiek galint tą szventę įkunyti, ir kitoku var-du mes ją negalime apvaini-kūti, kaip *Simono Daukanto*, nes jis pirmutinis buvo, kurs atvirai meile parodė dėl savo tautos, jo vardas yra szia-dien

garsiu, ne nūpelnais žmogzu-diszkoms karėms, bet darbais savo raszto, už kurį jokio at-lyginimo negavo apart panie-kinimo, bet dirbo ir pabaigė savo amžių varge. Apmisly-kim brangus tautiecziai, kokią meilę turėjo tas vyras dėl sa-vo tautos, kad paszventė savo mokslą, turtą ir spēkas dėl jos.

Szia-dien jau mes matydami ir suprasdami vaisių jo darbų negūdotume jį, nemylėtume tautą, mūsų krutinės turėtu buti szaltesnės už ledą.

Pritardamas užmanymui P. Trupinelio, mislyju, kad gi-mimo dieną Simono Daukan-to, 28 Spalnio, paskirti jo me-tinėms sukaktuvėms ir atmin-cziai.

Dėlto rupinkimės broliai kur tikt mažas burelis mus randasi susirinkti tą dieną, ir viens kitam paaiszkinti mus tautiszkus reikalus. Linksma-tat bus mums gūfdint kalbas išz protėvių gyvenimo, ir szia-dien ką turim veikti dėl tobu-lesnio mus gyvenimo.

Motiejus Bridickas.

XIII Susivienijimo Seimas

Bus Pittsburge 11 ir 12 Spa-linio. Tame laike bus didelė konvencija „Trimetine Concla-ve of Templar Knights“ ir dėlto bus gaunami tikietai ant visų gelezinkelių „Excursion“ už pusę prekės.

Iš lietuviszku dirvu Amerikoje

Scranton, Pa. Nedėlioje 25 dieną szio mėnesio bus di-delis susirinkimas lietuvių ant salės Garnellio, 1344 Main Ave. Providence, kur bus laikomos prakalbos per Dr. J. Szliupą ir kitus. Ant virsz-minėtos dienos teiks is susirink-ti kūmi daugiausiai lietuvių.

Waterbury, Conn. Per ru-pestį kun. P. Siaurusaiczio ta-po atidaryta parapijinė lietu-

viszka mokykla. Mokintoju yra vietinės parapijos dudō-rius, P. Grajauckas. Gaila, kad tie žmonelės taip baįmy-jasi, idant jų vaikeliai neisz-moktų lietuviszškai o užmirsztų angliszškai. Norint klebonas gana placziai aiszkinio išz sa-kyklos, dėlko nori iszmokyti jų vaikelius lietuviszškai, ir kokią vertę turi lietuviszką kalbą, esą: „jeigu mes savo vaikus nenorime prigimtos kalbos iszmokyti (lietuvisz-kos), tai kam da mes tą baž-nyczią budavojom, jog mūsų vaikai iszvirsi į anglikus ir jiems szios lietuviszkos baž-nyczios nereiks, o nevat vaikai nē su savo tėvais nesusziszne-kės, kas jau ir dabar kaip kur beveik yra“. Bet žmonelės nē kuningui nenori tikėt, ir savo vaikus neleidžia į lietuviszką mokyklą o tikt į angliszką; išz kokio pusantro szimto vaikų (ir mergaiczijų) vos 25 atėjo į lietuviszką mokyklą.

Parapijonas.

Draugystės D. L. K. Gedi-mino krautuvė valgomų daiktų jau antru kartu subankru-tijo. Dėlei kurios priezasties, nesunku suprast: sako, kad tavoras labai brangus, o žmo-nės jėmę ant bargo neužmokė-jo ir pertai reikėjo bankrutyt.

Tas pats.

Newark, N. J. Draugystė szv. Jurgio, laikė susirinkimą, ant kurio tapo iszbraukti 14 sąnarių už nepristatymą paso, kad atliko velykinę iszpažintį.

Tas tarpe iszbrauktųjų pa-darė didelį sujudimą. Jie pa-siklausę advokato paėmė Ka-rekterį (ar nebus tikt czarte-ris?) ir ant \$430,00 bankavą knygutę. Tai-gi sąnariai szv. Jurgio apskundė iszbrauktū-sius už paėmimą karekterio. Tai ir pradzia netikusio pasi-elgimo. Iszmestieji turi pil-ną tiesą pajieszkoti savo skriaudos, nes įstatūse visai nėra parasztyta, kad priversti-nai tur atlikti iszpažintį. Asz

rodyciau, kad draugystė nesidrasintu eiti į didesnę provą, nes padarytu bjaurų suarzinimą tarp Newarko lietuvių. Asz linkiu santaikos o ne skriaudos vieni kitų. Jeigu mes tarp savęs nesusitaikysime, tai atminkite tą, kad mūsų visa kasa nueis į advokatų kišenius, o mums pasiliks vaidai ir neapykanta.

Tikiūsi, kad draugystė nenorės užsitraukti ant savęs bjaurų paniekinimą.

Kaip tas viskas pasibaigs, apraszysiu į visus laikraszczius — visą atsitikimą *Sqnaris*.

Pittsburgh, Pa. Rugsjuczio 28 buvo vieno lietuviu vestuvės. Bronislovas Brazinskas ėjo namon isz vestuvių 11 valandai vakare, kurį užpūlė pesztukai, lietuviai, ir taip sumuszė galvą, kad net keturiose vietose permusztas kaulas. Daktarai sako kad Brazinskas neiszliks. Pesztukai pabėgo; sugavo tikt du jų pagelbininkus, kuriūdu užsimokejė po \$30,00 tapo laisvi.

Pesztukus butu galima isz-naikinti per susiraszymą at-sakanczio skaitliaus ypatų ir reikalavimą nū miesto valdzios iszvaryti tokius isz tos apielin-kės.

Spring Valley, Ill. Mus draugystė vardan „Lietuvos Sunų Didvyrių, danesza visiems draugams, prigulintiems į virsz minėtą draugystę, kad 25 d. Rugsėjo, szių metų, pripūla pusmetinis susirinkimas; dėlto užpraszome visus brolius pributi, nes yra yra daugel svarbių apsvarstymų reikale draugystės. Mitingas prasidės antrą valandą po pietų. Podraug praszome labai meiliai visų brolių, kurie yra prisiraszė prie szios draugystės o ne iszsimokėjė arba isz-keliavę toliaus, atsiszaukti ir iszsilijinti su draugyste, o jei ne, tai taps tokie visi iszbrauk-

tais isz dr. knygu. sekr. *Mikolas Bendorius*.

Adresas:

M. Bender

Box 393

Spring Valley, Ill.

Isz keliones.

Norint nevisadės mano rasztelis isz kelionės yra atsakan-tis, tulos ziniuos surinktos isz tarpo lietuvių gali pasirodyti nūbodžios skaitytojams, bet priderystė mano liepia dirbti, o jei neturu spēkų surasti nau-dingesnių zinių, už tai skaity-tojai dovanokite. Užbaigęs kelionę Connecticut'o, leidau-si į Massachusetts, nes budams dą Connecticut'e gavau zinę nū savo prieteliaus, nurodan-czią vietas lietuviams apgyven-tas. Pirma vieta, į kurią asz atvykau, buvo Springfield; miestas susidedantis isz 45,000 gyventojų. Lietuvių czionai randasi iki penkių szejmyņų, bet asz neturėjau jų tikrų ad-resų ir nenorėjau klaidzioti, todėl vykau toliaus į West-field. Czionai lietuvių radau iki vienūlikai szejmyņų, penki apsivedę su lietuviams o likusieji su lenkėms. Pakol pradėsiu tolesnę savo kelionę, laikau už reikalą apreikszi del visūmenės nūmonę mo-terijų lietuvių kaipo ir len-kių, apsivedusių su lietuviams. Dauguma mūsų moterijų lietu-vių nēmato nei kokios naudos isz skaitymo knygu ir laik-raszczzių, ir, todėl jos visados draudzia savo vyrus nū skai-tymo, atkalbėdamos, jog tai yra veltai gaiszinimas laiko. Lenkės-gi pasielgia antraip, jos negina savo vyrų nū skai-tymo, bet dar ragina, tikt žino-ma, ne prie lietuviszko. Dau-guma mūsų vyrų apsivedusių su lenkėms, yra sumynę savo motiniszka kalbą po koju, ka-dan-gi jo pati to reikalauja. Didei man buvo žingeidu pri-sižiurėti, kaip tului vietoj vy-ras, lietuvis, praszė, savo pa-

czios lenkės, 25 ct. kad galėtu nusipirkti lietuviszka knygelę del pasiskaitymo, bet pati sta-cziai atsakė, jog nedūsenti, kadan-gi knyga ne lenkiszka o lietuviszka ir pagoniszka. Panaszzių atsitikimų galima už-tėmyti ir daugiau. Isz West-field vykau į Northampton'ą. Czionykszcziai lietuviai stovi geriaus, norint nedaug virszija skaitliumi lietuviams Westfield, bet daugiau jaučiasi save lie-tuviais ir darbūjasi del tautos pakėlimo. Northampton'o lie-tuviai tur vieną pagelbinę draugystę vardan Mindaugo L. K. ir „Susiv.“ kūpą. Užde-dami draugystę Northampton lietuviams turėjo daugel kliu-czių isz lenkų szalies, mat po-nai supratę, kad lietuviai užsi-geidė ardyti jų „ojczizną“. Northampton'o lietuviai szi-met uždėjo sudėtinę krautuvę valgomų daiktų, ką regėdams siurbėlius zydas, kad lietuviai užsiima prekysta, mėgino vi-saip trukdinti ir užbėgti kelius, bet dovanai. Isz Northampton leidausi į Worcester, tikėda-mas atrasti savo brolių didesni skaitlių ir užtrukti antilgiaus, bet velta mislis. Worcester'yje randasi lietuvių virsz 70 szej-mynų, bet apie skaitymą nau-dingų rasztų mažai kas paiso. Dauguma czion gyvenanczių lietuvių yra pastoje iszgamoms, iszvirtę į anglus ir lenkus, no-rint kiti nemoka kitokios kal-bos apart lietuviszkos. Drau-gystes lietuviai turi dvi: szv. Kazimierio ir szv. Jūzapo bei kūpą „Susivienijimo“. Apie 1896 m. Worcester'io lietuviai buvo sujudę statyti lietuviszka bažnyczia, bažnyczia tapo pa-statyta, bet sziadien lietuviai yra nū jos atszalę, kadan-gi kuningas paniekino pirmuti-nius bažnyczios rupintojus at-stumdams szalin, o visus rei-kaus emė vesti pats, kaipo sa-vo savastį.

Isz Worcester nuvykau į Boston'ą. Boston'e yra apie 450,000 gyventojų įvairių tau-

tų, tarp kurių randasi ir mūsų brolių virsz 1000. Boston'e galima patirti daugel akyrų dalykų, daugel įvairių naudin-gų mokyklų, daugel rankių isz senovės užlaikomų muzė-jūse. Bostono lietuvių tai se-na giesmė paprasta. Bostono lietuviai patys nesigiria savo tėvyniszkomu. Pagelbinės draugystės užsilaiiko dvi: Vy-tauto D. L. K. ir szv. Jūzapo, taipos-gi menka kūpa „Susiv.“ Del tėvyniszku reikalų yra at-sižymėjus truputį Vytauto draugystė. Tarp tokio žymaus skaitliaus Bostono lietuvių reikia iszskirti kelis vyrus, ku-rie tikrai supranta tėvynės rei-kaus, kiti-gi yra pasinėre-tamsybėje. Ir nerėikia dyvytis, nes czionyksztis kuningas yra didelis prieszas szviesos; jisai gina lietuviams nū kiekvieno dvasiszko atsibudimo, nū kiekvieno skaitymo laikrasz-czių ir knygu ir pats lietuvisz-kus rasztus neskaito ir niekina, mat, kū žmonės tamsesni to geriaus galima jūs engti. Del szios tai priezasties Boston'o lietuviai yra nuvargę ant dva-sės. Parapijos reikalūsė taip-gi nėra tvarkos nei tolynžengys-tės. Nedėlioje nuvykau į lie-tuviszka bažnyczia (dievmal-dystė laikoma sklepe po vo-kiecių bažnyczia). Lietuvių prisirinko apie 40 ir antra tiek svetimtauczių. Bostono lietu-vių bažnyczioje visos giesmės atsiliko angliszka ir lotynisz-kai iszskyrus pamokslą, kuris buvo lietuviszkas. Praside-dant vietinei parapijai, lietu-viai veikė isz vieko, bet pribu-vęs dabartinis kuningas isz-skirstė jūs į partijas. Nieko linksminanczio negalėjau už-tėmyti tarp szių apielin-kės lie-tuvių apart kersztų. Kunin-gas lietuvių taip sako: „man dūna vis bus, lietuviai tegul nesmarkauja, nes į trumpą lai-ką vietoje lietuviszkos, czion bus parapija angliszka“.

Isz Bostono vykau į Law-rence. Czion atradau lietuvisz-

ky šeimynų iki 70. Dvasiškas supratimas tarp czionykszių lietuvių yra menkas, kadangi czion gyvena visi darbininkai be jokio apszvietimo žmonelės, bet visgi pradeda blaivyti lietuviszka dvasė ir czionai. Draugystė pagalbos užsilaiko viena, vardan szv. Laurino. Szjmet czionykszciai lietuvių emė raszyti skaitlių lietuvių ketindami uždėti lietuviszką parapiją; taipgi girdėjau, kalbant apie su tvėrimą „Susivienijimo“ kapos kas butu labai pagirtina. Reik užtėmyti, jog szioja apielinkėje yra didelis skaitlius lietuvių. Esant kokiam apszviestiesniam, lietuviszka dēlei butu labai plati dirva. Neper toli nū Lawrence yra miestelis Haverhill, kuriame randasi lietuvių iki 25 šeimynų; dar toliaus į antrą szalį randasi miestas Lovell, kuriame lietuvių randasi į 12 šeimynų; dar toliaus Nashua iki 15 šeimynų. Szioje apielinkėje lietuvių neturi nei mažiausio su pratimo apie apszvietimą, ir darbavimasi dėl patys savės ir savo tautos labo. Paskutinė vieta kurią man teko atlankyti ir apsisototi porą dienų, buvo Brockton'as. Czionai lietuvių randasi apie 400, apšvedusių į 80 šeimynų. Draugystė yra tikt viena vardan szv. Rokaus. Priesz porą metų czion buvo susitvėręs politikos Lieuvių Kliubas, bet neužsilaikė, nes lenkai ir sulenkėję lietuvių jį nužavino. Brockton'o lietuvių szjmet taipgi emė rūsztis apie statymą bažnyczios; jau turi gabalą žemės, kurį padovanojo vienas pasiturintis lietuvis. Ant galo perkeliavęs norint dalį valstijos Mass. ir patyręs norint pavirszutiniai lietuvių gyvenimą, turiu už pareigą iszreikszti savo nūmonę apie mūsų brolių apszvietimą ir dvasiszka pabudimą. Abėnai imant gyvenimą lietuvių szioje apielinkėje, reikia pripazinti, jog valstijai Mass. paskiaus

bunda isz miego, negu kitų krasztų lietuvių. Iszskiriant mažą dalį, dauguma yra paniekinę patys save, savo motiną ir lietuviszką kalbą, kuri tarp czionykszezių lietuvių yra paniekinta visur, suminta į purvą o iszkelta lenkiszka. Jaunū menė kalba pusiau lenkiszka ir pusiau angliszka, kadangi jų tėvucziai to reikalauja, norint patys minėtas kalbas menkai supranta. Kiti stacziai gėdisi lietuviszkai kalbėti, ypatingai, jeigu isz szalies girdėtu lenkas, tai su didžiu atsargumu sergstisi kalbėti lietuviszkai, nes girdi lenkai nekenczia ir iszjūkia. Toks tai tamsos debesys sklaido po szią apielinkę dėl stokos apszvietimo ir paaiszkinimo. Mass. valstijai lietuvių apsigyveno tiktai priesz 8 metus iszskiriant Bostoną; užsiimanczių prekysta yra labai menkai; apart kelių mažų krautuvėlių czion visur užtinki lietuviszkus „pool room'us (Bilardas), kuriūse lietuvių seme mokslą nū ryto iki vėlybai nakeziai barszkydami lazdomis. Bostone yra 8 lietuviszkos dirbtuvės drapanų, kuriūse dirba į 200 lietuviszių. Karcziamų nėra, nes sunku gauti daleidimą nū valdzios. Uždarbiai darbininkai ir nedideli, paprastas darbininkas uždirba per sanvaitę nū penkių iki devynių dol. Žinoma darbininkai mokėdami nekoki amatą uždirba daugiau. Dirbtuvių czion daugiau randasi kurpių, medvilnės ir audimų. Aplink czionykszezius miestelius gyvena ukininkai užpelnydami, už įvairius vaisius ir gyvūlius. Stebėtis reikia, kad szioi apielinkėje niekur negalima užtėmyti tabako, kas valstijai Connecticut'o užima neužmatomus plotus. Kiek tai žmonės sucziulpe nūdų ir paleidžia veltų piningų ant vėjo!

Keleivis.

Rusinais ir Jonas Franko.

(Isz „Varpo“)
(Pabaiga.)

Gyvenimas su ukininkais, tankus susineszimai su jais atneszė jam paskui didelę naują: jam nereikėjo tyrinėti nė psichologijos, nė gyvenimo žmonių isz szalies — etnografikai, kaip dirbo daugumas rasztininkų; psichologija ukininko — tai jo psichologija. Raszyti jis pradėjo labai anksti — dar budamas gimnazijoj; stebėtina, kad jau pirmūse veikalūse („Szeimyna Lesinos“) jis nesistengia pritraukti skaitytoją interesingu pasakojimu, bet paiszo gyvenimą taip, koks jis tikrai yra.

Istojęs į universitetą, jis pakliuvo į studentų ratelius, kuriūlat kilo begalinės ir nevaisingos sznekos apie kalbą, tautą, kuriomis ir dabar dar užsiima maskvofilai ir nacjonalistai.

Daug prisiklausęs ir pamislyjęs, Franko pasiliko prie tokios nūmonės: klausimus apie rusinų kalbą ir tautą, kaip teoretiszkus, turi iszriszti mokslas; o rasztininkas turi raszyti tokioj kalboj, kad žmonės, kuriems jis raszo galečių gerai suprasti.

Czia susitvėrė naujas ratelis studentų rusinų, tarp kurių buvo ir Franko. Jie atmetė teoretiszka klausimą apie tautą, o pastatė sau siekį — pagerinti materijaliską būvį žmonių ir pakelti jų apszvietimą.

Jie iszleido laikrasztį „Drug“ („Draugas“), kuriame tankiai pasirodydavo apraszinėjimai Franko apie gyvenimą ukininkų ir darbininkų; realizmas ir pakraipa tų straipsnių ir apysakų kėlė baimę tarp gerai mananczių rusinų. Bet laikrasztis gyveno neilgai, nes visa redakcija buvo staiga suimta; prasidėjo byla, kurias taip tankiai pradeda Austrijos po-

licija, norėdama bent tū zygiu nusikratyti nū prieszingų jai žmonių. Franko persėdėjo kalėjime 9 mėnesius. Iszejęs isz kalėjimo jis rado visur dar szaltesnę, neteisingesnę nūmonę apie save. Nū jo visi szalinosi, iszbraukė jį isz draugyszių, prie kurių prigulejo, užgynė net vaikszezioti į skaitykla. Žmonės, su kuriais jam reikėjo pasimatyti, susiedavo su jū slapezia. Bet už tai jis geriau pazino gyvenimą tos visūmenės, kurioj jam prisiejo buti kalėjime; tai davė jam medegą aiszkiems literaliszkiems paisziniam, turintiems didelę visūmeniszkaipsichologiszka vertybę.

Perėjęs tokią gyvenimo mokyklą, Franko greitai stojo tvirtu vyru su tvirtomis pažiūromis ir greitai paliko vidurine žmogyste naujo literaliszko ir politiszko judėjimo Galicijos.

Kartu su savo draugu Pavlik'u jis leido laikrasztį po laikraszczių, kuriūse pirmąsyk rusiniszkoj literaturoj atvirai statosi ant pirmos vietos ekonomiszki ir politiszki klausimai. Visi tie laikraszcziai greitai žudavo, kaip ir atsiradavo, visūmenės neszelpiami ir nerasdami dar skaitytojų tarp ukininkų. Bet per kelis metus jie atneszė vaisius; jie iszdirbo dirvą susivienijimui spēkų dalies inteligencijos, padėjo jungtis į vieną lūpą prismaugtiems Galicijos gavalams.

Franko raszo vis daugiau: paveikslėlius isz darbininkų ir ukininkų gyvenimo, eiles; iszvertė „Germaniją“ Heine, „Faustą“ Goete, „Kainą“ Byron'o, „Queen Mab“ Szelli; sustatė populiariszkas knyges isz politiszkos ekonomijos pagal Mill'ų, Czerniszzevskį, Marks'ą ir t. t.

Czia nukrito jam ant galvos akmū: jį suėmė, palaikė 3 mėnesius kalėjime ir paskui etapiszku keliu pėszezią parvarė

namo, nės sudas pripazino jį už nekaltą. Tą kelionę ir etapų po mažus miestelius jis aprašė su rimtu realizmu novelėje „Ant dienos“ („Na dnie“). Šit — kokiose sąlygose sutvėrė jis tą veikalą: išliūstas iš kalėjimo, pristatytas į m. Kolomiją ir nežinodams kur dingti, jis pradėjo jieskoti vieno draugo, su kuriu sykiu sėdėjo kalėjime... „ten — pasakoja jis — aš gyvenau baisią nedėlę vieszbutyje, parasziau apysaką „Ant dienos“ ir už paskutinius piningus išsiuncziau ją į Lvovą; paskui tris dienas gyvenau su trimis, centais, kuriūs radau smiltynė Pa-prutėje, o kaip tu pritrukai, užsidariau savo kambaryje ir gulėjau pusantros dienos išalkęs, kaitroj laukdams mirties, be spēkų, be noro gyventi. Vienas draugas iš kalėjimo išgelbė jo mane...“ Ar ne tiesa, kad gyvenimas tankiai rodo paveikslus, priesz kuriūs dažnai žmonių fantazija pasirodo išblyszkusi.

1889 metų Franko, kartu su kitais rusiniais, vėl pakliuvo į baltus namelius („seminarija“). Persėdėjo 17 dienų, visai nepatyręs, kokio jo kaltė. (Mat policijai tikt reikėjo, ant tulo laiko atskirti jį nuo žmonių, tarp kurių jie vedė prieszingą jai agitaciją).

Tame laike galutinai susitvėrė nauja partija-radikalų, o „narodovci“ susivienijo su lenkų ponais (konservatyviszka-klerikaliszka partija).

Franko ir Pavlik išleido laikrasztį jaunos partijos — „Narod“ — pirmą tvirtą ir rimtą demokratiszką laikrasztį Galicijoj. Jame patalpino eilę programiszkių ir polemiskų straipsnių, etiudų iš politikos ir ekonomijos. Dabar Franko yra redaktorium demokratiszko laikraszczio „Žitte i slovo“.

Dar keli žodžiai apie literatizkus darbus Franko. Savo

veikalūse jis apraszo tikrą gyvenimą. Jeigu jie daro sunkų, liudną įspūdį, tai paeina ne nuo pesimistiszkių pažiurų rasztininko, ne nuo liudno jo budo, bet — nuo sąlygų to gyvenimo, kuris davė medegą jo plunksnai. Prislėgtas, visų užmirsztas, išalkęs ukininkas arba darbininkas, pasirodo skaitytojui ant visokių laipsnių savo gyvenimo: su rūpesčiu apie dūnos kasnį, liudnai laukiantis rytojaus, negalįs atspirti griuvanczių ant jo išvisų pusių nelaimių ir neteisybų. Kartais jis paiszo istoriską buvį savo tėvynės. Prieemoje „Panski žarti“ („Ponokai“) jis apraszo paskutinią dieną baudžiavos (apie 1740 m.). Centraliszka poemos žmogystė — kuningas unijotas. Baudžiava jau panaikinta, bet ponas nenori to žinoti ir varo savo darbininkus kirsti miszką. Norėdamas parodyti savo valdžią, dvarponis liepia ir senam kuningui eiti kartu su darbininkais į miszką. Darbininkai nori pasi-prieszinti, bet kuningas įkalba jiems nukentėti dar szį kartą ir spēka neginti savo tiesų. Gal visai žiurėti ant tokių pažiurų kuningo — pats Franko neprilaikytų jo pusės — bet paveikslas mirsztaneczio nu-trukio miszke kuningo daro didelį įspūdį. Retai galima rasti literaturoje taip teisingai ir realizzškai papaiszytą žmogaus budą. Tą patį gali pasakyti ir apie kitus veikalus Franko („Missija — vienas iš geriausių darbų“). Apie jį szia nekalbėsime, nės ir taip visas apsakinejimas užėmė perdaug vietos. *Su-aitis.*

Isz praeites.
2000 m. — 1887 m.

per
Edvarda Belamy

Lietuviszkai iszguldė Sunus K.

(Tasa.)

Tikime, kad žmonių prigimimas

pirmu kartu pradėjo suprasti idėją tobulystės ir kiekviena gentkartė dabar turi būti žingsniu pirmyn.

„Užklauskite manęs, ko galiu tikėtis ateityje, praėjus nesuskaitomoms gentkartėms? Atsakau, kad kelias yra labai ilgas priesz mus, bet ruožius jį nyksta spinduliuose szviesos. Dvejopu gi sugrįžimu žmogaus į gamtą būti gali, „kuri yra mūsų namais“: sugrįžimas pavienių keliu myrio, arba sugrįžimas žmonijos prigimimo per iszpildymą uždūtės, kada paslėpta prigimimo dieviszka paslaptis ims jau tobulumą. Atsisveikinant gi su aszara draugjausmo ukanūto praetės, kreipkimės prie skaidrios ateitės ir, prisidengę mūsų akis žengkime pirmyn.

„Ilga ir kankinanti žiema žmonijos jau pasibaigė. Prasi-dėjo jau pavasaris. Žmonija iszsiliūsavo iš visokios nevalės ir prietarų. Dangus yra priesz ją!..“

SKIRSNYS XXVII.

Nežinau dėl ko, bet nedėdienio popietis mano senamjame gyvenime buvojo dėl manęs tokio laiku, kada ypatingai buvau pagautas melancholijos, kada be matomos priežasties visi reikalai gyvenimo nustojo savo vertybės manyje ir kada niekas nežadino mane prie jokio užsiėmimo. Laikas, visados bėgantis dėl manęs taip skubiai, neteko spēkos bėgti, o atsimusztant tikt į vakarą visatinai rodosi tysojo viskas ant žemės. Gali būti, kad dėl suvienijimo mislių taip tikosi, dėlei visatino persikeitimo sąlygų, pakliuvau į gilų suspaudimą, kada atėjo popietis to pirmojo mano nedėdienio dvidešimtam amžyje.

Dabar vienok gi jau ne melancholija neaprubėžūta, apie kokią kalbėjau, buvo pasekme tojo pasilaikymo; ne stokavo szia aiszkesnės priežasties, o ji buvo jausmu, iszszauktu ir nu-teisintu tikrai per mano da-

bartinį pasilaikymą. Bartono pamokslas su jo nūlatiniais nurodymais ano milziniszko doriszko skirtumo tarp mano senojo szimtmeczio ir dabartinio naujo, turėjo didelę įtekmę ant apgalėjimo mano jausmo apvienėjimo. Nors filozofiszka ir aiszkliai jis iszguldė, žodžiai jo vienok negalėjo iszsaiszkinti ir atidengti to sumaiszyto žingeidumo, meilės ir skirtumo, kokį ašz, perstatytojas praėjusios gādynės, turėjau rodyti visūse, kurie mane apsupę buvo.

Nepaprastas meilumas, kokį ma iszrodė, daktaras Leete ir jo szeimyną, ypatingai meilumas Editos, nedaleido ma iki sziolei atminti, kad jų ypatingas jausmas dėl manęs turėjo būti toks pat, kaip ir jausmas visos giminės, prie kurios jie prigulėjo. Pripažinimas tojo fakto, ypatingai daktaro Leete ir meilios jo žmonos, buvo kiek įkirus dėl manęs, vienok nepervirszyjo mano spekas; bet persitikrinimas, kad Edita lygiai turi dalytis su jausmais, to negalėjau pakelti.

Sėgianti įtekmė, kokią manyje iszszaukė suvėlintas atidengimas tojo fakto, taip aiszkaus, atvėrė ma akis ant vienos aplinkybės, kurią gal skaitytojas ir patėmyjo jau: mylėjau Editą...

Kas tame buvo dyvino?..

Akyvas atsitikimas, nuo kurio pradėjo mūsų susiartinimas, kada jos rankos isztraukė mane statei isz sukurio sumyszimo, tas faktas, kad jos simpatija buvo gyva, zadinant mane prie to naujojo gyvenimo ir dūdanti spēką jį pakelti, mano budas žiurėjimo ant jos, kaip ant tarpininko tarp manęs ir svieto mus apsupanczio, tarpininko, kokiu nebuvo nei jos tėvas, tokios tai aplinkybės iszszaukė tą mūsų susiartinimą, kuris dūtusi iszsiaiszkinti dėlei jos budo vertumo paczios jos ypatos. Buvo dalyku visai neužslepiamu, kad ji ma pasirodė vienatine mote-

riszke ant svieto, ir tai kitiame supratime, negu visiems kitiems įsimylėjusiems. Šiaurien, kada netikėtai pajaučiau visą gausą anos vilties, kurią pradėjau luksztenti, kencziau netiktai taip, kaip kiekvienas iš įsimylėjusių, bet jaučiausi nusiminimą apvienėjimo ir paskutinį apleidimą, kokią jokiis kitas nelaimingiausias mylėtojas nebutu galėjęs atjausti.

Mano szejmininkai matė, kad buvau nupūles ant dvasės, darė viską, ką galėjo, idant mane atgriebtų. Ypatingai Edita buvo nerami dėl mano pasilaikymo; bet su tikra įsimylėjusių ypatybe, asz, aparty, kad nesenei kankinausi apie įgijimą ko daugiau nū jos, dar bar macziau tame tiktai iszreiszkiną paprastos simpatijos ir meilumo.

Prisiartinus vakarui, persėdėjęs savo kambaryje didesnę dalį antrojo pusdienio, iszėjau į daržą. Diena baigėsi, o sziltame, tykame ore pakilo kakio tai rudens kvėpėjimas. Nūjėš arti atkasos įėjau į požeminį savo kambarį ir tenai atsisėdau.

— Czionai... — tariau sau — czionai viešinteliai yra mano namas... Turiu czionai pasilikti ir niekur daugiau neiszeiti...

Jieszkodamas kokios pagalbos zinomam man apsupime, norėjau rasti nors liudną pagūdą isz praeitės, persistatydamas sau paveikslus ir veidus, kokie buvojo aplink mane, mano pirmesniame gyvenime. Dovanai vienok. Nebuvo jų se jau gyvasties. Amzis praėjo, kaip žvaigždės veizėjo ant kapo Editos Bartlett ir ant kapų visų mano draugų.

Praeitė numirė, prislėgta sunkenybe senojo szimtmeczio dabartės buvo priesz mane už daryta. Nebuvo dėl manęs niekur vietos, buvau nei numiręs, nei isz tiesos gyvas.

— Atleisk man Tamista, kad

asz czionai atėjau.

Pakėliau akis. Edita stovėjo durise požeminio kambario, žiurėdama į mane su jūku, bet akimis pilnomis draugjausmo ir neramumo.

— Jeigu Tamistai periszkadiju, tai gali mane atleisti... — tarė — bet matėme, kad Tamista buvai kaipo nuliudęs; o priegtam Tamista prizadėjai man pasakyti, kada atsitiks kas panaszau... Nedalaikiai Tamista zodzio.

Atsistojau, kad prisiartinti prie durų kuriose Edita stovėjo ir norėjau prasijūkti, bet, kaipo mislyju, nelaimingai iszsiliusavau nū to pasiryžimo, kada regėjimas tos mielos ypatos velei, tikt labiaus užgaurancziu budu, priminė man priezastį mano skurdo...

— Jaucziausi, kad esu czionai vienu vienas... — isztariu. — Ar niekados neatėjo Tamistai ant mislies, kad mano pasilaikymas yra taip toli vienas atskirtas, kad dėl jo isztarimo reikėtu sutverti naują zodį...

(Toliaus bus.)

Temykite Lietuviai!

Pigiause lietuviszka mėsinyzia visame mieste. Matydams menkumą uzdarbių pasiryžau pardūti szviežią ir gerą mėsą už pigiausę prekę, 5 ct pigiaus kaip kitur.

Priegtam pribuvusiems lietuviams isz kitų miesto dalių, perkañt pas mane, asz užmoku kasztus Strytkario. Mano prekės taip yra žemos, jog žmonės dyvijasi, kiti mėsinykai jokiū budu negali lygintis su manim.

Kiti inportavotas daszras pardūda po 18 ir 20 c.

Asz pardūdu — po 15 c.
Galvijieną pardūdu nū 3c. iki 6c. ir augszciaus.

Kumpis virtas kitur po 20c.
Asz pardūdu po 15c.
Kumpiai szvieži ir rukyti nū 7c. iki 10c.

Kiauliena [pork] nū 9c. iki 10c.
Lasziniiai ir laszinukai 9c. ir 10c.
Lasziniiai kostumerski po 15c.

Priegtam pardūdu žąsis, visztas, gyvas ir ne gyvas, taiposgi pardūdu kiauszinius, sviestą, bulves, kopustus; viską pigiausę ir didžiausiame pasirinkime

Sim. Arbacziauskas

1211 S. Second str.
PHILADELPHIA, PA.

Iszgama.

Lietuvys iszgama kuną pardavęs
Maskoliams, o duszią piktiemsiems velniams
Sėdėjo degtinės gerai iszragavęs
Ir mislyjo kilpas statyt lietuviams.
O kilpės da naujos, visai negirdėtos
Kad koznas lietuvisz Maskolium pastot
Per tris arba du metus kokiū turėtų.
Lietuviszky knygy net melstis nesziot
Kad nieks negalėtu... Ir sznapso stiklių
Pastatęs jis praszos pagalbos velnių
Su galva lingūdams, dauzydams krutinę
Nor daug isznaikint katalikų tikrų...
Bet prieangoj' koks czion bildėsis pasklido?
Žandarai ką įvertė ten per duris?
Sztai iszgama jauną vaikina iszvydo,
Abu priesz viens kitą pastatė akis.
„Gerau tau, patrakėli“ — iszgama tare:
„Po rusų valdžia tau gyvent negerai?
„Už tai surakytą czion tavę atvarė
„Sibyruii bebudams gyvensi ramiai“.
Kaip pauksztis pagautas drebėdams vaikas:

„Asz jokiū patrakėliu pone, neesu,
„Bet kožno teisingo jog szirdį žavina
„Vargai ir nelaimės viengenczių savų;
„Kur nori, ten manę gali nuvaryti,
„Asz suimtas vergas, bet tarsiu ir tą,
„Kad su neteisybėms mus tautą naikyti
„Ir dovyt mus szalį, kuri mums miela,
„Tai nieko nebus, ar ne mano teisybė?
„Naikinat tikėjimą, lygei spaudos
„Nei knygy nedūdat, atėmę liūsybę
„Mus vejat isz tėviszkes mus prigimtos.
„Iszdraskėt mus gimtinį krasztą kaip vagys
„Ir varginat mus kaip turtings siratas...
„Palauki, ir tavę jug Dievas paragis
„Už darbus tau pragaro krasztą suras.
„Kankyki mus, iszgama, bauski ir spauski,
„Kankyki kiek nori, nors kataliku
„Ir pats pirma buvęs, dabar gi sau snauski,
„Prakeiktas, bevydamas mus po karu“...

„Eik lauk!“ czionai iszgama smarkiai suriko.
Žandarai vaikina iszstumė tū lauk,
O iszgama vėl vieni viens pasiliko,
Sau vienas daug keikė, szimpavosi daug.
Kaip rodos įkastas piktosios gyvatės
Nerimdamas vaikszcziója greitai grindims,
Kaip rodosi pamietį kokiū pamatęs
Sustoja ir szneka ir grieze dantims,
„Kokia czionai atmaina dar atsitiko“?
Dumojo isz tolo stovėdams žmogus
„Ir taip daug suėdė žmonių katalikų,
„Tui kam gi da szaukia perkunus, kypszus?“
Kaip rodos paszėlęs, taip perkriksztas piktas
Bėgioja po kambarį, szneka viens greit,
Medėjų kaip apnyktas meszkinas diktas,
Nedūdas medėjams isztolo prieit.

Taip iszgama apimtas sąžinės jausmo
 Drebėdamas stumė graužimą szirdies,
 Bet pasiszventimas vaikino tą skausmą
 Atgydė ir vėleik jis lenda iszties.
 „Prakeiktas“ jam taręs doringas vaikiną
 Sujudino sąžinę vienu žodžiu,
 Ir kaip prasikaltęs, tū'szits nusiminęs
 Paszoko, kaip meszkins, paszautas szuviu.
 Atsiminė dieną, kada da jis buvo
 Lietuvniku tokiu, kaip žmonės visi
 Paskui, kaip Maskolių tarnystan pakliuvo,
 Paskui, kaip popai jį apspito girti,
 Kaip mesti prikaltino katalikystę
 Ir priimt pravoslaviją szuniszka jų,
 Kaip jis atsisakė viengenczių brolystės,
 Kaip stojos burliokų, meszkorių draugu;
 O szito vaikino da buta jo draugo
 Senovės; pažino jį iszgama tū,
 Sykiu abu žaidė, sykiu abu augo,
 Dabar gi vargingą įkando, kaip szū.
 „Judoszių pastojau kad urėdą gauti
 „Ir varginau žmonis dėl savo naudos,
 „Turėjau tikėjimu da mainikauti
 „O gudas da sako, asz turis doros?!
 „Viengencziai kaip szuns kokio szalinas, bijos,
 „Maskoliai tikt jūkiasi — mat ką turi!
 „Esmi tarp visų kaip paniekints galvijas...
 „O kad pasikartu judosziai visi!
 „Prakeiktas esi, mą pasakė vaikiną
 „Teisybė gryna, asz prakeiktas esu,
 „Asz pardaviau tą, kūmi koznas dabinas
 „Dabar gi prakeiktas nū brolių visų.
 „Ir tu motinėle, augintoja brangi,
 „Kam taip rupestingai, gražiai auginai,
 „Kam nēmetei manę į upę kur bangę
 „Kam ruskio *bjaurėtis neiszmokina!*“

Ir vaikszeziojo ilgai ir ilgai dumojo
 O sanžinė graužė, kaip kuną džiova,
 Paskui jau nutilo, tikt tankiai vaitojo
 Tarp *mislų ir sanžinės baigės kova.*

Laimingai saulutė ant lauko pražydo
 Ir skubinos žmonės prie lauko darbų,
 Bet sztai... o baisybė!... judoszių iszvydo!...
 Mat pats pasikorė ant szoblės diržų!

Pr. Sekupasakas.

Svetimam kraszte.

Saulutei užsnudus iszbėgau akyvas
 Į vakaro gražną ramingą žiurėt,
 Vėjelis nutilo, sodelyj' alyvos
 Su jūdbruvu mėnėsiu taikos sznekėt.
 O žmonės per dieną triusūdami czielę
 Jau grįžta namon; vabalėliai maži
 Lekiodami garbina vakarą mielę,
 O sztai devinbalsės dainelė graži
 Po orą nutilusį greitai lėkioja
 Ir lenda į szirdį tokioj' tylumoj';

Ir asz jog gėrėjau, bet kitą dumojau,
 Ir mislys jau buvo vienoj' Lietuvoj'...
 Ar žinot, tėvynėje kur tai gražesnės
 Laksztingalos dainos; saldėsnė gaida,
 Ir vakaras rodosi kur tai meilesnis...
 Kraszte svetimam asz kaip gulbė balta,
 Ką jurėj' pagauta į prudą įleista;
 Nors viską jai dūki ir maistą padėk,
 Sparnus tikt atriszki, — ji nieko negeistu
 Kaip maistą palikus į jurę nulėkt.
 Ir mą svetimoj' szalyj' rodos vertėtu
 Nurimti, nes visko tam sykiui turiu,
 Bet vis tikt nerimstu, nors da tiek pfidėtu,
 Nes savo tėvynės czionai neturiu.

Pr. Sekupasakas.

Mylimamjam.

Mazos szitos kvietkelės, te sveikina tavę
 Szirdingai isz Tėvynės. Tau skyniau jas darže,
 Neužmirsziu tų dienelių, jos plaukia laimingai —
 Laikysiu tėviszkėlę taip brangiai ir augsztai.
 Dar kartą sakau isz naujo, kad eisiu pas Tave;
 Nekeisiu žodžio savo, kad butai ir varge.
 Su tavim noru neszti, viską ant žemės szios
 Ar laimė but prilikta, ar vien tikt priegados.
 Nekenks mums piktos audros, stovėsime tvirtai,
 Narsiai su joms kovojant, gyvensime laimingai.

M. M.

Mythai, pasakos ir legendos

Ziamaioziu.

Surinkti ir iszleisti per D-ra Edm. Veckenstedta,
 vyresnyji senoviszku kalbu mokytoja prie Nikolajaus
 gimnazijos Liepajuje (Kurszo).

Lietuviszkai iszguldė J. Szliupas, M. D.

(Tąsa)

71. Dangus ir Pekla.

1. Isz pradzių nebuvo jokios ziamės, o tiktai dangas, ku-
 riame gyveno Dievas, aniolai, milzionys, karliukai ir velnias.
 Milzionys su karliukais veikia pasidydziavo ir pakėlė maisz-
 tą priesz Dievą ir aniolus. Tada Dievas nebenorėjo jų kęsti
 szalė savęs, ale sutvėrė ziamę, kuri turėjo pastoti anų kalėjim-
 u. Ziamę Dievas buvo padaręs ploną ir plokszczią, ir, ka-
 da ji buvo gatava, Dievas iszgujo maisztininkus ir numetė jūs
 ziamyn ant ziamės. Tacziaus maisztininkai nei czion nenuri-
 mo, ale sugriebę akmenius metė į Dievą. Tad Dievas padarė
 ziamę labai storą, kokia ji dabar yra, ir perkėlė velnią, mil-
 zionis ir karliukus į vidurius ziamės, taip jūg jie ten turėjo
 pasilikti uždaryti viename urve. O velnią, kurs buvo vyriau-
 siu vadovu maiszto buvęs, Dievas padarė prižiurovu peklos ir
 privertė jį, idant ten atliktu piktas tarnystas.

2. Senovės gadynėje aniolas Peklius buvo priesz Dievą
 sudaręs maisztą ir daugelis aniolų buvo prie jo prisidėję. Ale
 Dievas iszvyjo maisztininkus ziamyn į peklą, sukeltoją gi
 maiszto jis pririeszio prie retėzies. Tai gi taip surieszasai nūla-

tos triusiasi, kad atsivalnytu nū retėzies: jis be paliovos pielavoja ją; bet visados, kada jis kokį sąnarį veikia perpielavotu, velykų rytą retėzis tampa atmainyta per naują. O kiti aniolai, kurie su jūmi buvo atpūlę, grįžta tankiai atgal ant žiamės, priima visokeriopus pavidalus ir masina žmones bei gyvulius prie netiesų ir nūdėmės. Bet kožną naktį ant dvilikos dziegoriaus Perkunas iszsirengia jūs medžioti. Jis persekioja jūs su savo perkuninėmis kulkomis ir žaibais pliekdi-na jūs. Kožnas aniolas, į kurį žaibas pataiko, yra negyvas, net jeigu jis bėgdamas pasislepia po akmenis, tai Perkunas akmenį suteszkina ir užmusza aniolą. Ale atkritusių aniolų yra tiek daug, jūg Perkunas turi gana darbo iki pabaigai visų daigtų, jūs bemedžiodamas ir benaikodamas.

3. Mes turime ne vieną, ale septynis dangus virsz savęs. Žmogū numirus, duszia jo patenka į pirmąjį dangų. Czion klausia jos vardo. Potam siunczia ją į antrąjį dangų. Ten aniolas svarsto ant sidabrinės plokštvės nūdėmės ir gerus darbus. Jeigu nūdėmės persveria, tai duszią veda į peklą. Toje nūlatos kurenasi du pecziū. Czion pekloje žmogų kankina, degina, laukiniai žvėrys ēda ir vėl iszspjauja. Potam jis pasiverzia į žvėrį, ir kaipo tokį jį siunczia vėl ant žiamės. Tiktai tada, kada Dievas randa, jūg žmogus gana yra metavojesi, jo duszia pastoja valna.

Jeigu geri darbai turi persvarą, tai aniolas gerio veda žmogų į rojų. Rojus randasi trecziamjame danguje. Ten viskas yra labai labai puiku. Ant nesuskaitomų dengtų stalų klakso gražiausi valgymai ir visokeriopi gerimai, ir daug kedzių stovi prie stalų ir kvieczia sėstiesi. Ketvirtame ir penktame dangūse buvinasi aniolai; jie suraszo kožną nūdėmę žmogaus. Pats Dievas gyvena septintame danguje, isz kurio jis žiūri žiamyn ant visų atsitikimų, koki įvyksta ant žiamės. Kas dieną vieną, sykį jis nukopia žiamyn į rojų, idant palaiminti tūs, kurie tame buvinasi.

4. Kaip tiktai žmogus numirsza, jo dvasė vaikszezioje aplinkui. Pirmiausiai aplanko savo artimiausius draugus; kaip tiktai ji nori jūs užkalbinti, tūmet pamato, kad liežuvis atsisako nū tarnystos. Kad potam numirėlį palaidoja, tai ateina aniolas mirties, iszplėszia grobus ir meta jūs numirėliui į veidą. Potam numirėlis iszcina isz savo kapo ir pradeda savo kelionę, idant patekti į rojų. Pirmiausiai ateina į miszką spigliūtų medzių. Ten jis turi eiti per upę, kurios vandū yra labai karsztas. Nėra tilto per szitą upę, o tiktai siaura lenta. Jeigu numirėlis yra dievūtu buvęs gyvenime, jis laimingai persigauna per szitą upę, o jeigu jis daug nūdėmiavęs yra, tai jis nū lentos plumpt! į karsztą vandenį įpūla. Potam pagauna jį jūdi aniolai ir tempia prie žiamės. Tada jie meta jį į sūguną su verdancziū vandenimi ir virina jį tame patū laik, iki visas vandū iszgaravęs yra. Potam jie iszvelka kuną laukan isz sūguno, sudrasko jį ir sudeda paskui pavienius szmotus į degutinę baczką, kurią jie užkuria ir kurioje jie kuną sudegina į pelenus. Pelenus jie supilia potam į molinį sudyną ir atidūda tajį aniolui mirties. Tasai nunesza sudyną su pelenais į peklą ir ten per keletą metų laiko. Potam jis pelenamams suteikia pavidalą numirėlio ir nugis tasai patenka į rojų.

5. Viename sodziuje netolymais Kretingos gyveno du broliū, kurie vieną kartą vienas kitam prisizadėjo, kad jeigu vienas isz jų ankszciaus numirtu už kitą, numirėsis turys gyvamjam praneszti, kas pasidarę yra su jūmi po numirimo.

Vienas isz broliū veikia potam pasimirė, bet jis isz tiesų potulo laiko sugrižo atgal pas brolį ir tamjam papasakojo sztai ką:

„Kaip manę palaidojo, asz nuėjau į vietą, kur asz pamaciau daug žmonių. Visi klausinėjo manę, kaip asz vadindūsi, tacziaus asz nesakiau savo vardo. Tada priėjo prie manęs ginklūtas vyriszkis, kurs turi daug akių ant krutinės, ir klausė manęs, kaip asz vadindūsi. Vyriszkis yra, pamislyjau sav, be abejos aniolu mirties ir kada gi asz jo baimejiausi, tai asz tūjau savo vardą jam pasakiau. Tūjau jis reikalavo, kad asz eicziau paskui jį. Veikia mes nukakome prie didelio trobėsio. Durys į tą trobėsį buvo uždarytos ir todėl aniolas mirties priemėneje liepė man, kad pabarszkincziau į duris ir potam eicziau į vidų. Taip asz ir padariau. Isz priengio asz įėjau isz vienos grinczios į kitą, iki asz buvau jų tuziną perėjęs. Potam asz patekau į keturkampę grinczią. Toje buvo mažas pakilumas supiltas, ant kurio asz pamaciau senelį besedintį, kuris skaitė didelę kningą. Szitas senelis, kaip manę patėmyjo, taip gi paklausė mano vardo. Man tajį pasakius, ans didelėje kningoje atjieszkojo ir, tulą laiką ten pasiskaitęs, jis tarė: „Tu daug esi nūdėmiavęs. Ant darodymo asz tav galiu szitoje kningoje parodyti, kad tu įraszęs esi savo vardą su kožna papildyta nūdėme“. Potam asz atsiliepiu: „Kaip tai galėtu buti, rods asz moku skaityti, bet ne raszyti“. Senelis valandėlę pasimislino, potam jis paraszė kortelę, sulankstė taję ir tarė man: „Sztai, paėmęs tą kortelę eik; parodyk ją tam tikroje vietoje, kuri yra užraszta, potam tavę įleis į rojų“. Bet man szirdis sakė, kad ant kortelės nėra nėkas gero paraszta. Todėl, žengęs keletą žingsnių, asz sustojau ir skaicziau ją. Ant mano iszgaszcio ten buvo paraszta. „Paminkite szitą melagį ir nūdėmninką, meskite jį į peklą ir sudraskykite jį tenai“.

Perskaitęs szitūs zodzius, asz sugrižau pas senelį ir paklausiau jo, už ką gi asz esas apsudytas į peklą. Senis nesakė nėko, bet potam bjauriai suszvilpė. Tūjau įsigrudo daugelis jūdų aniolų, pagriebė manę ir, nutempę, numetė manę nū labai augszto kalno žiamyn į peklą. Mano visi sąnariai buvo nū pūlimo sukrestū ir labai sopėjo.

Pirma nėkas pekloje ant manęs netėmyjo. Taip asz be trukdymo galėjau matyti, kaip jūdiejie aniolai kankino tūs, kurie buvo pekloje. Man ne itin ilgai pekloje buvus, suskambėjo varpas; tūjau peklą visi apleidė. Nugis asz peklai arecziaus prisiziurinėjau. Toji buvo keturias mylias ilgas trobėsysis, kurio stogas buvo sziaudais dengtas, o sienos buvo isz plonų lentų subudavotos. Tad asz užsimaniau padegti trobėsį, gal-but, kad gaisrui kilus man pasisektu pabėgti. Greitai asz pasėmiau vieną szauksztą ugnies ir padegiau tūmi stogą. Tūjau pasiplatino ugnis su pasiutusiu greitumu ir veikia stovėjo visa pekla liepsnose, taip jūg man su vargu pasisekė iszsigelbėti. Kad asz paskiau sugrižau ant gaisro vietos, jūdiejie aniolai klausinėjo, kas tai padaręs buvo, bet zinoma asz nepasisakiau ir taip jie nedasizinojo. Potam jūdiejie aniolai pristatė szimtą tukstanczių darbininkų, privezdinę akmenių ir kalkių, ir liepė peklą isz akmenių pastatyti, idant joks gaisras daugiaus kilti negalėtu, ir nėkas isz jos nepasprustu. Darbas trauksis per szimtą metų, iki trobėsysis bus gatavas. Kada gi tūmi tarpū nėra jokios peklos, tai asz sugrižęs esmi pas tavę, kaip kad buvau tav žadėjęs“.

(Toliaus bus.)

Juokai.

Daktaras: „Gailu, noredami jam gyvastj iszgelbėti, turime koją nupjauti“.

Ligonis: Didei linksmas isz to esu, mislyjau daktaras uzgias ma aulj su degtine!

— Nei nesigėdi, toks jaunas o jau ubagauji!

— Kas zin ar asz toks senas busiu kada, kaip Tamista.

Apgarsinimai.

„VARPAS“ literatūros, politikos ir mokslo dvimėnesinis laikraštis iszeina jau 10 metas Tilžeje.

„UKININKAS“, Lietuvos ukininku mēnesinis laikraštis, iszeina 9 metai, taipat Tilžeje.

„UKININKAS“, j Amerikā, ant lmetu kasztuja ir tiktai vienā dolerj.

Herrn J. Lapins Tilsit, Ostpreussen Germany.

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINIKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DRAUGYSTĖS. Prezidentas—T. Astramskas P.O. Box 200, Minersville, Pa.

AGENTAS

asekuravojimo NAMŲ ir vlesoktj DAIGTŲ nū ugnies GEO. GWILLIAM, agentas. MAIN Str. Plymouth. Pa

DR. F. J. KALLMERTEN

Specialistas chronicizacij ir nervizacij ligu. Gydo visokias uz...

skausmas po gimdy ant, pollavinus, ronas atstvyrimus, aut kuno, roza, žorū ligas, skandajimā strō...

GYDO MOTERIS, VAIKUS ir VYRUS. Jekū sergi ir nist jgs est viltios iszgyti, kreip...

LIGAS UZSIKRECIAMAS abejos lyties (ar tai nū kitj gautas arba nū gundytojū pauuan...

Roda dovana! Dr. Kallmerten'as kliekvienam dūda rodā d vana! Apraszkyte li...

DR F. J. KALLMERTEN. TOLEDO, OHIO.

Knigos

pargabentos isz užmarės: Maldų knygos,

Mazas ar'iso atorius, Miszių maldos su abrozėli...

Istorizskos dvasizskos italpos knygos, Istorijaseno ir naujo islatymo su abrozėli...

Istorizskos knygos svietizskos italpos. Ollitypos „ „ „ 25 c. Robinsono „ „ „ 25 c.

keletas zodzių apie nežmonizskus maskolij darbus kražiūso ir apie sudyjimā kražiūzj...

Knigos poetizskos. Senkaus Jurgis „ „ 15c. Vitolioranda, puikus poematas isz...

Apysakos. Kastelybė tai nemelas puikios apysakolės isz...

Mokslizski rankvedžiai ir kitokios knygos. Kninga dėl isz žmokinimo visavietinės kalbos 15...

keletas zodzių apie nežmonizskus maskolij darbus kražiūso ir apie sudyjimā kražiūzj...

Dvi gražios pasakolės. Pavogti arkliai ir Mendelis Didgalvis 10c.

Knigos dvasizskos knygos, Pamokslai ant didziujū motinijū esvencijū ir d...

Notos dėl partapijono. Varpelis [valcas] 30c. Dėdlenė [polka] 30c.

Paveikslai [abrozai]. Kražių skerdynė 50c. Paveikslas Gedimino 30c.

KNINGOS EOCNOS SPAUSTUVĖS.

Lietuvos istorija, nū seniausių gadynjū tki Gediminiui D. L. K., paraszta 1850 m. Simano Daukanto. Kninga pirma, gaunama už 1,50c.